

Och nu: del 4 och 5 . . . !

litteratur

Skrifter 4 och 5.
Författare: Gunnar Ekelöf.
Förlag: Bonniers.

I dag utkommer delarna 4 och 5 av Gunnar Ekelöfs samlade Skrifter. Man konstaterar att utgivningen sålunda framskrider glädjande raskt och – så långt den knappa recensionstiden medgett! – att det finns anledning bissera den glädje de första delarna gav anledning till.

Reidar Ekner, redaktören, svarar för koncisa och klara kommentarer, och man kan tryggt lita på hans vilja och förmåga till fullständighet. Typografiskt och boktekniskt är även 4 och 5 av yppersta klass. Det är en taktill och estetisk njutning att handskas med dessa böcker.

Behöver det sägas att umgänget med Ekelöf också är ett nöje i högsta klass? – Nej, det behöver inte sägas.

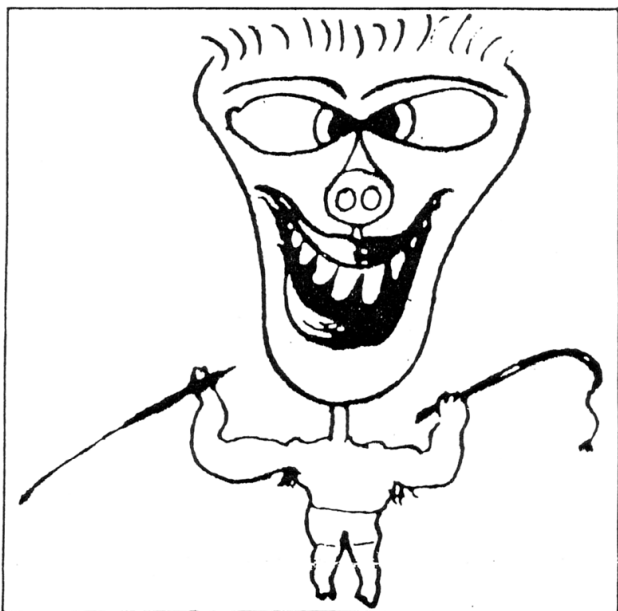
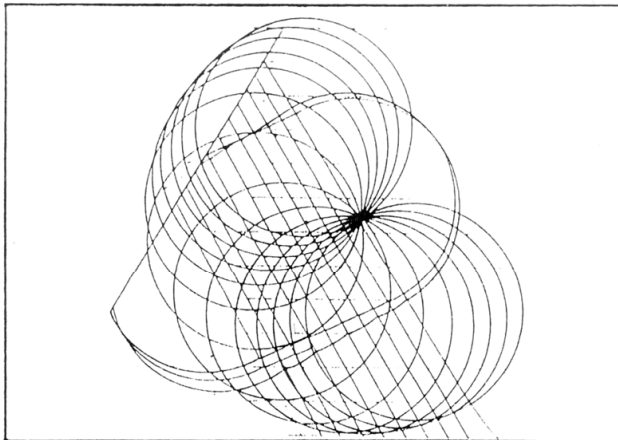
Del 4 innehåller teckningar, bilddikter och "exclamations" jämte dikter "vid skilda tillfällen" och dessutom vad som kallas Bök av grotesker. Ekner framhåller att Gunnar Ekelöf under gymnasietiden var en ivrig tecknare och lämnar fram ett urval teckningar. Märkliga ting är det inte fråga om, och något större bildmässigt geni låter de inte alls ana:

Till stor glädje för många kommer den stora avdelningen Dikter vid skilda tillfällen att bli. Den innehåller, för att citera en gammal lärare, "allt möjligt diverse". Det rör sig om dikter som Ekelöf av olika anledningar inte ansåg sig ha plats till i sina böcker. Rubriken är dock hans egen.

Ekner skriver: "Ekelöf ville inte be om ursäkt för dem, bara markera frånvaro av anspråksfullhet. De är vad man på franska, utan nedsättande tonfall, kallar *poèmes divers*."

Det huvudintryck som kunde redovisas efter den koncentrerade läsningen av dikterna i de tre första delarna bekräftas av denna fjärde del: Ekelöf var ingen spontan lyriker. Han spelar i stället på intellektuella klaviaturer. Den rika orkestreringen är inte den flödande känslans verk utan tankens och den intellektuella bearbetningens.

Den femte delen omfattar mer än 500 sidor och innehåller "Valfrändskaper" och andra översättningar. Här får vi nu alla hans översättningar från franska samlade på ett ställe, här får vi hans "kineser". Eliot och Nelly Sachs. Inte minst tror jag att Val-

De teckningar av Gunnar Ekelöfs egen hand som finns i del 4 är sinsemellan rätt olika. Den konstruktivistiska Cirklar kan kontrasteras mot den "expressionistiska" Domp tör i Gtotesker.

frändskaper, detta under av tåthet och fyrverkeri, nycklar och kartor till Ekelöfs egen värld, kommer att bli läst och beundrat av en ny generation läsare.

Får vi som ett litet udda smakprov på dikt "Vid skilt tillfälle" bjuda på följande:

Fritt efter Nils Ferlin ("En liten konstnär")

På femtioårsdagen

Vinden är vresig, natten sen:

Var god mot en liten

kullersten!

Ty önskar han något för egen

del

är det bara ett muskelspel.

Det skulle han göra små

ryckningar med

tills kullerstensåsen rasade

ned.

Och flis skulle ramla i hundra

år

i häpnad för skredets spår.

Vresig är vinden, natten sen:

Han damp i tjärnen, vår
kullersten.

Dock snart ska han stiga som

kork i höjd

och flyta omkring så hjärtans
förmöjd.

Då blir det att ryktas i skog
och mark:

En märklig sten! – Som jag
gav en spark:

Han vacklade, strax blev brak
och vin:

– En stor lavin!

Så kunde det ryktas i skogens
sus.

– Fastän vind är vind och
grus är grus

så att troligt är att vår

kullersten
håller sig still i natten sen.

Håller sig still – precis som vi,
och aldrig bli något stenparti.

Utän bara får ligga – rund

som ett ägg,

som vi, med mossa till skägg.

PER-OVE OHLSON